

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник управління Державної
служби якості освіти у Харківській
області

Світлана ВОЛЬЯНСЬКА

«17» липня 2023 року

Висновки за результатами здійснення управлінням Державної служби якості освіти у Харківській області аналізу діяльності Нововодолазької селищної ради, відділу освіти Нововодолазької селищної ради

I. Предмет аналізу

Діяльність Нововодолазької селищної ради, відділу освіти Нововодолазької селищної ради щодо реалізації державної політики у сфері освіти, зокрема в частині створення умов для безбар'єрного доступу та якісного навчання осіб з особливими освітніми потребами

II. Період, за який здійснюється аналіз

з 01 вересня 2020 року по 31 травня 2023 року

III. Підстави для здійснення аналізу

Аналіз здійснюється відповідно до підпункту 9 пункту 4 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № № 168 (зі змінами), Порядку здійснення аналізу діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів з питань освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2021 р. № 1313, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 січня 2022 р. за № 97/37433, пункту 7 розділу II Положення про управління Державної служби якості освіти у Харківській області, затвердженого наказом Державної служби якості освіти України від 02 вересня 2019 р. № 01-11/41 (із змінами), плану роботи Державної служби якості освіти України на 2023 рік, плану роботи управління Державної служби якості освіти у Харківській області на 2023 рік, наказу управління Державної служби якості освіти у Харківській області від 31 травня 2023 р. № 01-09/25 «Про здійснення аналізу діяльності Нововодолазької селищної ради, відділу освіти Нововодолазької селищної ради»

IV. Строк роботи комісії

з 20.06.2023 по 26.06.2023

V. Прізвище, ім'я, по батьків керівника місцевого органу управління у сфері освіти

КОЗАЧОК Ольга Михайлівна, начальник відділу освіти Нововодолазької селищної ради

VI. Склад комісії або посадові особи, відповідальні за здійснення аналізу:

ШЕВЧЕНКО Наталія Василівна, заступник начальника управління – начальник відділу інституційного аудиту управління Державної служби якості освіти у Харківській області (голова комісії);

КОВАЛЕНКО Вікторія Олександрівна, начальник відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу та позапланового контролю закладів освіти управління Державної служби якості освіти у Харківській області;

СЕРІКОВА Людмила Миколаївна, заступник начальника відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу та позапланового контролю закладів освіти управління Державної служби якості освіти у Харківській області.

VII. Особи, присутні під час здійснення аналізу:

КОЗАЧОК Ольга Михайлівна, начальник відділу освіти Нововодолазької селищної ради

VIII. Під час аналізу відвідано заклади освіти:

- Комунальну установу «Інклюзивно-ресурсний центр» Нововодолазької селищної ради;

- Новоселівський ліцей Нововодолазької селищної ради Харківської області;

- Нововодолазький ліцей № 1 Нововодолазької селищної ради Харківської області;

- Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «КАЗКА» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області.

IX. Процес здійснення аналізу фіксувався:

не фіксувався

X. Висновки

1. Ефективність системи управління дошкільної та повної загальної середньої освіти щодо створення рівних умов для навчання осіб з особливими освітніми потребами

Під час аналізу діяльності Нововодолазької селищної ради щодо реалізації державної політики у сфері освіти з'ясовано, що Стратегію розвитку

Нововодолазької селищної територіальної громади на 2018 – 2025 роки (далі – Стратегія) розроблено з урахуванням положень Закону України «Про засади державної регіональної політики», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» та наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 30 березня 2016 р. №75 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади».

З метою забезпечення сталого розвитку системи освіти громади, забезпечення гарантій та рівних можливостей отримання якісної освіти незалежно від місця проживання, рішенням Нововодолазької селищної ради від 24 грудня 2020 р. № 257-VIII затверджено Програму розвитку освітнього простору Нововодолазької селищної територіальної громади на 2021 – 2023 роки (далі – Програма) (зі змінами, внесеними рішенням Нововодолазької селищної ради від 26 серпня 2021 р. № 1324-VIII), а рішенням сесії Нововодолазької селищної ради від 24 лютого 2021 р. № 403-VIII затверджено План соціально-економічного розвитку Новооводолазької селищної територіальної громади на 2021 – 2023 роки (далі – План). У зазначених Стратегії, Програмі та Плані передбачені заходи оптимізації мережі, покращення матеріально-технічної бази закладів, відкриття додаткових інклюзивних груп, класів у закладах освіти, забезпечення харчуванням пільгових категорій здобувачів освіти в закладах освіти, підтримки педагогічних кадрів.

Моніторинг реалізації Стратегії здійснюється відповідно до наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 31 березня 2016 р. № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації»; результати моніторингу розглядаються на сесії Нововодолазької селищної ради: рішення позачергової сесії від 26 лютого 2023 р. № 3192-VIII «Про підсумковий звіт за результатами проведення моніторингу Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади на 2018 – 2025 роки за період 2018 – 2021 років»; від 26 квітня 2023 р. № 3284-VIII «Про підсумковий звіт за результатами проведення моніторингу Стратегії розвитку Нововодолазької селищної територіальної громади на 2018 – 2025 роки за 2022 рік».

Також на засіданнях сесії розглядаються питання виконання Плану (відповідні рішення наявні).

1.1. Стан виконання місцевим органом управління освітою визначених законодавством повноважень

Відділ освіти Нововодолазької селищної ради (далі – відділ освіти) здійснює свою діяльність на підставі Положення про відділ освіти Нововодолазької селищної ради, затвердженого рішенням Нововодолазької селищної ради від 12 вересня 2017 р. №371 (у редакції рішення Нововодолазької селищної ради від 22 грудня 2021 р. № 2615-VIII) (далі – Положення про відділ освіти). Положення про відділ освіти розміщене на офіційному вебсайті відділу освіти відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Згідно із зазначеним Положенням до повноважень відділу освіти належить створення умов для реалізації рівних прав громадян України на дошкільну, загальну середню та позашкільну освіту відповідно до освітніх потреб особистості та її індивідуальних здібностей, у тому числі прав дітей з особливими освітніми потребами. З цією метою відділу освіти підпорядкована комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр».

У пункті 2.8. розділу 2 Положення про відділ освіти серед основних завдань та повноважень відділу освіти зазначено «сприяння створенню в закладах освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування». Натомість відповідно до абзацу сьомого частини другої статті 25 Закону України «Про освіту» засновник закладу освіти «забезпечує створення у закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування». Оскільки жоден заклад освіти громади не має фінансової автономії та, відповідно, не є розпорядником коштів, відділ освіти не може лише сприяти створенню в закладах освіти інклюзивного освітнього середовища як важливої умови для реалізації рівних прав громадян України на освіту. Водночас пунктом 2.1 Положення про відділ освіти серед основних завдань та повноважень відділу визначено «забезпечення державної політики в галузі освіти на території Нововодолазької селищної ради». У зв'язку із цим звертаємо увагу, що відповідно до частини першої статті 6 Закону України «Про освіту» засадами державної політики у сфері освіти та принципами освітньої діяльності у тому числі є: «забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності; розвиток інклюзивного освітнього середовища, у тому числі у закладах освіти, найбільш доступних і наближених до місця проживання осіб з особливими освітніми потребами; забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування».

Відділ освіти очолює начальник Козачок Ольга Михайлівна, яка призначена на посаду розпорядженням голови Нововодолазької селищної ради від 04 грудня 2017 р. № 609. Відповідно до п.2.23 посадової інструкції, затвердженої селищним головою 29 грудня 2017 р., начальник відділу освіти «вивчає потребу та вносить пропозиції до Нововодолазької селищної ради про утворення навчальних закладів для дітей, які потребують соціальної допомоги та реабілітації, організовує їх навчання (у тому числі й індивідуальне) та

виховання у загальноосвітніх, позашкільних, дошкільних та спеціальних навчальних закладах».

Звертаємо увагу на те, що згідно з пунктом 2 розділу I Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 р. № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 р. № 160), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314, організовувати здобуття освіти за індивідуальною формою (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем) можуть, відповідно до законодавства та своїх установчих документів, заклади освіти. Отже, посадові особи місцевих органів управління у сфері освіти не можуть здійснювати організацію навчання дітей за індивідуальною формою здобуття освіти.

Крім того, відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 26 Закону України «Про освіту» та абзацу дев'ятого частини четвертої статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту», функцію забезпечення організації освітнього процесу покладено на керівника закладу освіти, а не на начальника місцевого органу управління у сфері освіти.

Згідно з посадовою інструкцією, затвердженою наказом начальника відділу освіти від 22 січня 2018 р. № 14, головний спеціаліст відділу освіти Марюхна Н.М. у тому числі «координує діяльність закладів загальної середньої освіти з питань організації інклюзивного навчання» (п. 2.19), «координує діяльність закладів загальної середньої та дошкільної освіти з питань організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами» (п. 2.20).

Проведений аналіз посадових інструкцій працівників відділу освіти свідчить, що інструкції не відповідають Методичним рекомендаціям щодо роботи з посадовими інструкціями посадових осіб місцевого самоврядування, затвердженим наказом Національного агентства України з питань державної служби від 18 липня 2022 р. № 58-22.

Під час аналізу з'ясовано, що плани роботи відділу освіти затверджуються начальником відділу освіти.

Порівняльний аналіз змісту планів роботи відділу за 2020 – 2023 роки показав, що їх змістова частина щорічно не змінюється, при цьому окремого розділу щодо забезпечення безбар'єрного доступу до закладів освіти чи створення в закладах освіти громади інклюзивного освітнього середовища немає. Водночас позитивною тенденцією при плануванні роботи відділу освіти є наявність заходів щодо діджиталізації освіти, реалізації вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації», роботи зі зверненнями громадян, а також здійснення контролю за підготовкою матеріально-технічної бази закладів освіти до нового навчального року та забезпеченням рівного доступу до якісної освіти вихованців і учнів.

Питання стану організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти розглядалося на нарадах керівників ЗЗСО у червні 2022 року,

а в закладах дошкільної освіти – у грудні 2020 року. Планом роботи відділу освіти на 2021 рік аналіз стану інклюзивного навчання та розгляд цього питання на нарадах керівників закладів освіти не передбачався. Щороку на нарадах керівників закладів освіти розглядаються питання якості діяльності комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр».

Водночас формулювання запланованого заходу «вжити заходів щодо організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладах дошкільної та загальної середньої освіти» (додаток 2 до плану роботи відділу освіти на 2023 рік) є надто загальним та не містить відображення конкретних дій засновника, наприклад, створення ресурсних кімнат, виділення коштів для забезпечення безбар'єрного доступу до закладів освіти, тобто заходів, що належать до повноважень засновника, визначених законами України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту».

Відповідно до підпункту 3.1 пункту 1 розпорядження Нововодолазького селищного голови від 07 лютого 2018 р. № 25 «Про ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку» (далі – розпорядження) відділ освіти Нововодолазької селищної ради відповідає за створення та постійне оновлення реєстру дітей дошкільного та шкільного віку, які проживають чи перебувають на території громади, та визначає відповідальну особу, яка здійснює створення та постійне оновлення реєстру. Проте, підпункти 2.1, 2.3, 4.1, 4.2 зазначеного розпорядження не відповідають вимогам пунктів 7, 10, 11, 12 постанови Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів» (далі – Постанова).

У ході аналізу питання щодо обліку дітей встановлено, що у відділі освіти створено реєстр даних про дітей дошкільного та шкільного віку, які навчаються у закладах освіти у межах території громади (на кожний рік народження окремо). Така інформація щорічно у вересні оновлюється на підставі списків здобувачів освіти, поданих закладами дошкільної та загальної середньої освіти, відповідальними особами старостинських округів. Відповідно до вимог пункту 6 постанови до реєстру внесені дані про форму навчання та належність до категорії осіб з особливими освітніми потребами.

Водночас відділ освіти не в повній мірі володіє інформацією про дітей з особливими освітніми потребами, зокрема дошкільного віку, оскільки розпорядженням не визначено подання цієї інформації керівниками закладів дошкільної освіти та Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Нововодолазької селищної ради. Аналіз даних статистичної звітності форми 77-РВК «Звіт про кількість дітей шкільного віку» показав, що на території громади проживають діти шкільного віку, яку не здобувають загальну середню освіту за станом здоров'я (у 2022/2023 н.р. – 6 осіб; у 2021/2022 н.р. – 6, у 2020/2021 н.р. – 5). Враховуючи, що категорія «дитина з інвалідністю підгрупи А» особам віком до 18 років, які мають виключно високу міру втрати здоров'я та надзвичайну залежність від постійного стороннього догляду, допомоги або диспансерного нагляду інших осіб і які фактично не здатні до

самообслуговування, встановлюється рішенням лікарсько-консультативної комісії, у розпорядженні не визначені форми співпраці відділу освіти з медичними установами щодо формування реєстру дітей Нововодолазької громади.

Відділом освіти налагоджено дієву роботу зі зверненнями громадян: документація ведеться відповідно до Інструкції з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, у медіа, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 348; терміни розгляду звернень громадян не порушуються, заявникам надаються ґрунтовні відповіді та роз'яснення, своєчасно вживаються заходи реагування в межах компетенції.

У діяльності відділу освіти реалізуються основні принципи відкритості та прозорості органів публічної влади в умовах становлення інноваційного інформаційного простору з метою ефективної взаємодії з громадськістю: на офіційному вебсайті оприлюднено час роботи, телефони, адресу електронної пошти; розміщено актуальну інформацію про діяльність відділу освіти, мережу закладів освіти, іншу публічну інформацію. Водночас у розділі «Накази» не оприлюднені окремі документи, зокрема: за вересень – грудень 2020 року – №№ 94, 101, 106, 109, 114, 116, 119, 122, 124; за 2021 рік – №№ 01, 04, 06, 12-13, 18-22, 24-26, 29-31, 35-38, 42, 48-52, 54, 58, 68, 72-73, 76, 81-84, 87, 94, 96-97, 99, 102, 11-116; за 2022 рік – №№ 10-11, 13, 15, 21, 27-29; за 2023 рік – № 11.

2. Розвиток мережі закладів дошкільної та загальної середньої освіти відповідно до потреб осіб з особливими освітніми потребами

2.1. Формування мережі закладів освіти відповідно до потреб осіб з особливими освітніми потребами

Проведений аналіз мережі свідчить про те, що за останні три навчальні роки кількість дітей з особливими освітніми потребами зростає, а перелік закладів дошкільної та загальної середньої освіти, де організовано інклюзивне навчання, змінюється не суттєво. На час проведення аналізу з'ясовано, що у 2022/2023 навчальному році інклюзивні класи створені у 6-ти закладах загальної середньої та 2-х закладах дошкільної освіти (23 особи – в ЗЗСО та 5 осіб у ЗДО); у 2021/2022 навчальному році у 7-ми закладах загальної середньої та 2-х закладах дошкільної освіти (22 особи у ЗЗСО, 5 осіб – у ЗДО); у 2020/2021 навчальному році у 6-ти закладах загальної середньої та 2-х закладах дошкільної освіти (у ЗЗСО – 20 осіб, у ЗДО – 4).

Мережа закладів дошкільної освіти налічує 13 закладів, із них 7 – дошкільної освіти (юридичні особи) та 6 дошкільних підрозділів у складі закладів загальної середньої освіти. У сільській місцевості послуги з дошкільної освіти надають 5 ЗДО та 5 дошкільних підрозділів.

Фактична наповнюваність закладів дошкільної освіти громади (відповідно до статистичного звіту форми 85-к «Зведена річна таблиця про

діяльність закладів дошкільної освіти)), станом на 01 січня 2023 р., становить 54,3 % від проєктної потужності (328 дітей на 604 місцях) (показник по селу – 37,7 %, по місту – 92,3 %). За результатом аналізу наповнюваності груп встановлено, що у Нововодолазькому дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) «Казка» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області є незначне перевантаження (116 дітей на 110 місцях). У двох закладах сільської місцевості до війни функціонували лише групи короткотривалого перебування. Наповнюваність груп у закладах дошкільної освіти менше норм, визначених абзацом 9 частини 2 статті 14 Закону України «Про дошкільну освіту», засновником не встановлювалась.

Відповідними рішеннями Нововодолазької селищної ради з метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на доступність і безоплатність здобуття дошкільної освіти у двох закладах дошкільної освіти створено 2 інклюзивні групи для 5 дітей: Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Казка» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області – 1 група, 3 дитини; Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Малютко» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області – 1 група, 2 дитини.

У зв'язку із введенням правового режиму воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64/2022, керуючись листом Міністерства освіти і науки України від 06 березня 2022 р. № 1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу» відділом освіти Нововодолазької селищної ради 11 березня 2022 року видано наказ про призупинення освітнього процесу в закладах дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти Нововодолазької селищної ради. Станом на 23 червня 2023 р. освітній процес у закладах дошкільної освіти громади не відновлено, усі працівники, в тому числі й директори, знаходяться на простой. Таким чином, з березня 2022 року діти дошкільного віку (у тому числі понад 220 дітей 5-річного віку), які проживають на території громади, не мають можливості отримувати дошкільну освіту. Підтримка зв'язку з батьками вихованців через групи в соціальних мережах директорами та вихователями закладів безсистемна, епізодична. Відповідно, закладами дошкільної освіти, які відвідували діти з особливими освітніми потребами, не виконуються індивідуальні програми розвитку.

З порушеннями чинного законодавства функціонують 2 заклади дошкільної освіти: Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Малютко» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області та Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Казка» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області, установчі документи яких не змінювались у зв'язку із проведенням адміністративно-територіальної реформи та створенням у 2017 році Нововодолазької територіальної громади.

Так, станом на 23 червня 2023 року Нововодолазький дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Малятко» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області функціонує на підставі Статуту, затвердженого рішенням Нововодолазької селищної ради від 30 березня 2011 р., погодженого начальником відділу освіти Нововодолазької районної державної адміністрації (дата погодження відсутня). Рішенням селищної ради від 23 січня 2015 р. № 2260 за погодженням начальника начальника відділу освіти Нововодолазької районної державної адміністрації внесені зміни та доповнення до Статуту закладу, проте нова редакція Статуту закладу відсутня.

Статут Нововодолазького дошкільного навчального закладу (ясла-садка) «Казка» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області затверджено рішенням Нововодолазької селищної ради від 25 березня 2016 р. № 240. Статутами цих закладів передбачено здійснення контролю за їх діяльністю відділом освіти Нововодолазької районної державної адміністрації, який з 03 грудня 2020 р. перебуває в стані припинення.

Аналіз рішень позачергової сесії Нововодолазької селищної ради від 24 лютого 2023 р. № 3193-VIII «Про затвердження та закріплення території мікрорайонів закладами дошкільної освіти та закладами загальної середньої освіти Нововодолазької селищної ради, що мають у своєму складі дошкільні підрозділи», № 3194-VIII «Про затвердження та закріплення території мікрорайонів закладами загальної середньої освіти Нововодолазької селищної ради» показав, що територія обслуговування закріплюється не тільки за юридичними особами. Під час прийняття рішення не враховано статус філій опорних закладів. Оскільки, згідно зі статтею 95 Цивільного кодексу України філією є відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій, закріплення території обслуговування за структурними підрозділами є порушенням.

Нововодолазькою селищною радою забезпечено підвезення здобувачів освіти та педагогічних працівників до закладів освіти (місця навчання, роботи) та у зворотному напрямку (до місця проживання). З метою організації регулярного безоплатного перевезення для підвозу здобувачів, вихованців та педагогічних працівників закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти до місця навчання, роботи і додому Нововодолазькою селищною радою прийнято рішення від 24 лютого 2021 р. № 418-VIII «Про затвердження Програми розвитку транспортного сполучення Нововодолазької селищної територіальної громади на 2021 – 2023 роки».

Організатор перевезень – відділ ЖКГ Нововодолазької селищної ради, замовник – відділ освіти. У 2021 році начальником відділу освіти Нововодолазької селищної ради, Ольгою КОЗАЧОК, як замовником перевезень, затверджено вісім паспортів автобусних маршрутів регулярних

спеціальних перевезень, які погоджені інспектором ВЗСЗ ВДР в Харківській області ДПП старшим лейтенантом поліції О. ПОЛІЩУК.

Підвезенням забезпечено 100 % здобувачів освіти та педагогів, які цього потребують (у 2020/2021 навчальному році перевезення здійснювалось для 439 учнів та 90 педагогічних працівників). У 2022 та 2023 році у зв'язку із введенням правового режиму воєнного стану та організацією дистанційного навчання в закладах освіти перевезення учнів і вчителів не здійснюється.

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що механізм утворення груп подовженого дня в комунальних закладах загальної середньої освіти Нововодолазької селищної ради та основні засади їх функціонування відповідають Порядку створення груп подовженого дня у державних і комунальних закладах загальної середньої освіти, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 р. № 677, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 24 липня 2018 р. за № 865/32317. Оскільки у 2022/2023 навчальному році в умовах правового режиму воєнного стану робота закладів загальної середньої освіти здійснюється дистанційно, групи подовженого дня не сформовані.

2.2. Реорганізація, перепрофілювання (зміна типу), ліквідація закладів дошкільної, загальної середньої освіти установ освіти

Питання розвитку мережі, передбачені заходами зазначених стратегічних документів, розглядалися на засіданнях Нововодолазької селищної ради у 2021 році: рішення від 07 травня 2021 р. № 708-VIII «Про припинення Нововодолазького дошкільного навчального закладу (дитячий садок) «Барвінок» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області»; від 07 серпня 2021 р. № 1331-VIII «Про зміну типу та перейменування Староводолазької загальноосвітньої школи I-III ступенів Нововодолазької селищної ради.

Заплановані на 2022 рік заходи з реорганізації Липкуватівського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області та Сосонівської гімназії Нововодолазької селищної ради Харківської області відтерміновано у зв'язку із введенням у країні правового режиму воєнного стану.

Отже, за період з 01 січня 2020 року по 31 травня 2023 року Нововодолазькою селищною радою прийнято рішення ліквідацію одного закладу дошкільної освіти – Нововодолазького дошкільного навчального закладу (дитячий садок) «Барвінок» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області». На момент ліквідації у закладі функціонувала 1 інклюзивна група, яку відвідували три дитини з особливими освітніми потребами. Вихованцям ліквідованого закладу, у тому числі дітям з особливими освітніми потребами, забезпечено право на продовження отримання дошкільної освіти у Нововодолазькому дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) «Казка» Нововодолазької селищної ради Нововодолазького району Харківської області.

Рішення про створення додаткових місць у закладах дошкільної освіти не приймалися.

III. Створення умов для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними дошкільної та повної загальної середньої освіти

3.1. Створення рівних можливостей та вільного доступу до освіти осіб з особливими освітніми потребами та інклюзивного освітнього середовища

З метою визначення стану створення рівних можливостей та вільного доступу до освіти осіб з особливими освітніми потребами та інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти громади проаналізовано їх статuti.

Узагальнені результати проведеного аналізу свідчать про наступне:

1. У статутах усіх закладів загальної середньої освіти закріплена норма про забезпечення рівного доступу до загальної середньої освіти та створення інклюзивного освітнього середовища.

2. Статuti Нововодолазького ліцею № 1 Нововодолазької селищної ради Харківської області (п. 3.21), Нововодолазького ліцею № 3 Нововодолазької селищної ради Харківської області (п. 3.21), Староводолазької гімназії Нововодолазької селищної ради Харківської області (п. 3.15), Ватутінського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області (п. 3.21), Просяньського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області (п. 3.15), Рокитненського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області (п. 3.15) серед обов'язків педагогічних працівників у тому числі визначають такий, що містить ознаки дискримінаційності за статтю та віком («виховувати в здобувачів освіти (вихованців) повагу до батьків, жінки, старших за віком...»).

3. Формулювання пункту 2.3 статутів Нововодолазького ліцею № 1 Нововодолазької селищної ради Харківської області, Нововодолазького ліцею № 2 Нововодолазької селищної ради Харківської області, Нововодолазького ліцею № 3 Нововодолазької селищної ради Харківської області та Ватутінського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області не відповідає частині третій статті 4 Закону України «Про повну загальну середню освіту» та Положенню про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 р. № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 р. № 160), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

4. У статутах Нововодолазького ліцею № 1 Нововодолазької селищної ради Харківської області, Нововодолазького ліцею № 3 Нововодолазької селищної ради Харківської області, Староводолазької гімназії Нововодолазької селищної ради Харківської області, Ватутінського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області, Просяньського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області та Рокитненського ліцею

Нововодолазької селищної ради Харківської області серед обов'язків здобувачів освіти (п. 3.4) визначено необхідність дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку. Звертаємо увагу, що відповідно до статті 142 Кодексу законів про працю України правилами внутрішнього трудового розпорядку визначається трудовий розпорядок на підприємствах, в установах, організаціях. Оскільки Кодекс законів про працю України регулює трудові відносини працівників, його дія не може поширюватися на учнів, які є учасниками освітнього, а не трудового процесу.

5. Формулювання пункту 7.2 статутів Просянського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області, Рокитненського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області та Староводолазької гімназії суперечить частині першій статті 57 Закону України «Про повну загальну середню освіту».

6. У статутах Просянського ліцею Нововодолазької селищної ради Харківської області та Староводолазької гімназії Нововодолазької селищної ради Харківської області міститься посилання на документ, що втратив чинність, – Закон України «Про загальну середню освіту».

За результатами аналізу Статутів закладів дошкільної освіти встановлено, що їх нова редакція розроблена та затверджена без урахування Положення про заклад дошкільної освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86). У статутах закладів дошкільної освіти не передбачено виконання вимог абзацу 3 частини 2 статті 3, частини 3 статті 12, статті 23, абзацу 3 статті 27, абзацу 8 частини 2 статті 28 Закону України «Про дошкільну освіту»,

Питання забезпечення прав осіб з особливими освітніми потребами на продовження навчання у разі реорганізації чи ліквідації закладу у статутах закладів дошкільної освіти відсутнє.

На початок 2020 року у громаді функціонував 1 заклад позашкільної освіти. У ході проведення адміністративно-територіальної реформи та ліквідації Нововодолазького району до мережі закладів громади у 2020 році передано Нововодолазьку дитячо-юнацьку спортивну школу Нововодолазької районної ради Харківської області. У 2021 – 2023 роках у громаді функціонують 2 заклади позашкільної освіти. За період з 01 січня 2021 року по 31 травня 2023 року Нововодолазькою селищною радою рішення про реорганізацію, перепрофілювання (зміна типу), ліквідацію закладів позашкільної освіти не приймалися.

У 2022, 2023 роках мережа гуртків та кількість вихованців у них збережена на рівні довоєнного 2021 року.

Статути закладів позашкільної освіти затвердженні відповідними рішеннями селищної ради, а саме: Нововодолазького будинку дитячої та юнацької творчості Нововодолазької селищної ради – рішенням позачергової сесії Нововодолазької селищної ради від 29 листопада 2017 р.; Нововодолазької дитячо-юнацької спортивної школи Нововодолазької

селищної ради Харківської області – рішенням позачергової сесії Нововодолазької селищної ради від 31 грудня 2020 р. № 266-VIII.

У статутах закладів позашкільної освіти не передбачено виконання вимог частини 4 статті 6, частини 1 статті 7, абзацу 9 статті 8, абзацу 4 частини 2 статті 9, частини 4, абзаців 7-9 частини 6 статті 10, абзаців 5-15 частини 1 статті 11, статті 16, абзацу 6 частини 2 статті 18, частини 2 статті 20, частини 3 статті 22, частини 5 статті 26 Закону України «Про позашкільну освіту», статті 69 Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 779 «Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти».

В усіх закладах загальної середньої освіти громади наявні кнопки виклику та тактильні дошки (на вивісках закладів їх назви також зазначені шрифтом Брайля). Натомість лише в одному ЗЗСО забезпечено архітектурну доступність будівлі (пандус); у 2-х – універсальні кабінети в туалетах для користування особами з інвалідністю та лише у 2-х – медіатеки.

Суттєвим недоліком в забезпеченні якості освіти дітей з особливими освітніми потребами є відсутність ресурсних кімнат. Звертаємо увагу на те, що відповідно до абзацу п'ятого пункту 3 Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957, органи місцевого самоврядування та заклади освіти створюють для учнів умови для здобуття освіти на рівні з іншими здобувачами освіти шляхом облаштування та обладнання ресурсної кімнати та медіатеки.

Досягненням Нововодолазької селищної ради є те, що всі заклади освіти підключені до швидкісного інтернету; педагогічними працівниками, за координації відділу освіти, здійснюється моніторинг доступу дітей з особливими освітніми потребами до навчання.

З метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2-х до 18-ти років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти шляхом проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу, рішенням позачергової XV сесії VIII скликання Нововодолазької селищної ради від 04 травня 2018 р. № 1272 утворено комунальну установу «Інклюзивно-ресурсний центр» (далі – КУ «ІРЦ», установа).

Проведений аналіз показав, що статут КУ «ІРЦ» відповідає вимогам Положення про інклюзивно-ресурсний центр, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 (із змінами).

У ході аналізу діяльності установи з'ясовано, що журнал обліку висновків про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи, журнал обліку заяв щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи в наявності; реєстр дітей, які пройшли комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи і перебувають на обліку в інклюзивно-ресурсному центрі, ведеться та підтримується в актуальному стані.

На час аналізу електронна база звернень батьків (АС «ІРЦ») щодо проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку дитини налічує 140 заяв. У період воєнного стану до КУ «ІРЦ» звернулось 5 внутрішньо-переміщених осіб. За результатами проведеної фахівцями КУ «ІРЦ» комплексної психолого-педагогічної оцінки батькам надані відповідні направлення для здобуття загальної середньої та дошкільної освіти.

Інформація про діяльність КУ «ІРЦ» розміщена на сайті відділу освіти.

Організація інклюзивного навчання в Нововодолазькому ліцеї № 1 Нововодолазької селищної ради Харківської області відповідає Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 (із змінами).

У ході вивчення документів щодо організації інклюзивного навчання учнів у Новоселівському ліцеї Нововодолазької селищної ради встановлено, що у 2022/2023 навчальному році в закладі функціонують три інклюзивні класи (3, 4, 6), у яких навчаються троє дітей з особливими освітніми потребами (у 2020/2021 н.р. – 2 класи для 2-х дітей). У штатному розкладі закладу наявна посади асистента вчителя (3 ставки). У 2020/2021 н.р. – 2022/2023 н.р. у закладі видавались накази про організацію інклюзивного навчання, про проведення корекційно-розвиткових занять, про створення команд психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП. Відповідно до нормативних вимог розроблені індивідуальні програми розвитку, індивідуальні навчальні плани, погоджені з батьками. Проте, до складу команд психолого-педагогічного супроводу не включені працівники Інклюзивно-ресурсного центру (наказ директора ліцею від 08 вересня 2022 р. № 62). Реалізація корекційно-розвиткових занять ускладнювалась через відсутність у ліцеї відповідних спеціалістів (вчителя-дефектолога, вчителя-логопеда, інструктора з фізичного виховання). Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами та моніторинг реалізації навчальних цілей індивідуальних програм розвитку мають формальний характер.

IV. Кадрове забезпечення закладів дошкільної та загальної середньої освіти, де навчаються особи з особливими освітніми потребами, інклюзивно-ресурсного центру

4.1. Стан кадрового забезпечення закладів освіти, інклюзивно-ресурсних центрів

Досягненням Нововодолазької селищної ради є те, що в усіх закладах освіти, де організовано інклюзивне навчання, працюють асистенти вчителя та асистенти вихователя.

Водночас під час аналізу питання щодо кадрового забезпечення інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти з'ясовано, що впродовж трьох останніх років залишаються вакантними посади практичних психологів та вузькоспеціалізованих фахівців (дефектолога, логопеда, інструктора з

фізичної культури), які потрібні закладам для забезпечення інклюзивного навчання відповідно до висновків КУ «ІРЦ».

Штатними розкладами на 2022, 2023 роки у Нововодолазькому дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) «Малятко» Нововодолазької селищної ради Харківської області та Нововодолазькому дошкільному навчальному закладі (ясла-садок) «Казка» Нововодолазької селищної ради Харківської області передбачено 4 посади асистента вихователя. Проте, відповідно до статистичного звіту форми 85-к «Зведена річна таблиця про діяльність закладів дошкільної освіти за 2022 рік» на цих посадах працювало лише 2 працівники, а 2 посади були вакантними. У 2023 році педагогічні працівники на вакантні посади у закладах дошкільної освіти не приймалися.

Кадрове забезпечення КУ «ІРЦ» достатнє для надання якісних послуг дітям з особливими освітніми потребами, які проживають (навчаються) у громаді.

Відповідно до частини другої статті 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту», не менше 10 відсотків годин від загальної кількості підвищення кваліфікації педагогічного працівника обов'язково повинні бути спрямовані на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у частині роботи з учнями з особливими освітніми потребами. Аналіз інформації щодо підвищення кваліфікації педагогів громади свідчить про те, що в кожному закладі загальної середньої освіти станом на 29 травня 2023 р. є вчителі, які не підвищували кваліфікацію з питань роботи з учнями з особливими освітніми потребами. При цьому в Просяньському ліцеї Нововодолазької селищної ради Харківської області, де організоване інклюзивне навчання, відсоток учителів, які підвищили кваліфікацію з цього питання, становить лише 65 %; найменше таких педагогів у Сосонівській гімназії Нововодолазької селищної ради Харківської області (43,8 %).

Рекомендації

Враховуючи зазначене у висновках, управління Державної служби якості освіти у Харківській області рекомендує:

1. При плануванні роботи врахувати Концепцію безпеки закладів освіти, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 301-р.

2. Уникати формального підходу під час звітування про хід виконання Програми розвитку освітнього простору Нововодолазької селищної територіальної громади на 2021 – 2023 роки та ухваленні відповідних рішень щодо звіту.

3. Внести зміни до положення про відділ освіти та до посадових інструкцій працівників відділу освіти з урахуванням вимог зазначених нормативних документів.

4. Привести у відповідність до вимог законодавства України статuti закладів дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Привести у відповідність до Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 684 організацію обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів, які проживають на території Нововодолазької селищної ради, та забезпечити взаємодію між відділом освіти на медичними установами для формування й оновлення реєстру дітей дошкільного та шкільного віку з особливими освітніми потребами.

6. Внести зміни до рішень щодо закріплення території обслуговування за закладами дошкільної та загальної середньої освіти. Під час прийняття рішення про закріплення території обслуговування за закладами загальної середньої освіти врахувати, що філії опорних закладів не є юридичними особами.

7. Розглянути спільно з керівниками закладів дошкільної освіти, які наразі не функціонують, можливості/варіанти відновлення ними освітньої діяльності у формах, що найбільше відповідають наявним умовам та запитам мешканців громади.

8. Забезпечити наявність посад практичних психологів та асистентів вихователів відповідно до Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти.

9. Сприяти залученню вузькоспеціалізованих фахівців, які потрібні закладам дошкільної освіти, відповідно до висновків Інклюзивно-ресурсного центру (дефектолога, вчителя-логопеда) для забезпечення інклюзивного навчання.

10. Вжити заходів щодо створення умов для здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами, зокрема:

- забезпечити створення архітектурної доступності для осіб з особливими освітніми потребами до будівель закладів дошкільної освіти;
- створити ресурсні кімнати та забезпечити їх корекційними засобами й дидактичними матеріалами.

11. До 1 вересня 2024 року затвердити план формування мережі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, з урахуванням вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту», а також відповідно до Положення про ліцеї, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 р. № 1062.

12. Під час аналізу діяльності Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Нововодолазької селищної ради контролювати участь працівників установи у командах психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами.

13. Рекомендувати директорів Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр» Нововодолазької селищної ради провести для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, де організовано інклюзивне навчання, тематичні семінари, тренінги з питань роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

14. Передбачити виділення коштів для підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у частині роботи з учнями з особливими освітніми потребами.

15. Вжити заходи щодо оприлюднення розпорядчих документів (наказів) відділу освіти на його офіційному веб-сайті.

___ липня 2023 року

Підписи голови комісії та/або членів комісії та/або посадових осіб, відповідальних за здійснення аналізу:

Заступник начальника
управління Державної служби
якості освіти у Харківській
області – начальник відділу
інституційного аудиту

(посада)

(підпис)

Наталія ШЕВЧЕНКО

(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Начальник відділу взаємодії з
органами місцевого
самоврядування, моніторингу та
позапланового контролю
закладів освіти управління
Державної служби якості освіти
у Харківській області

(посада)

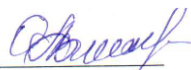

Вікторія КОВАЛЕНКО

(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Заступник начальника відділу
взаємодії з органами місцевого
самоврядування, моніторингу
та позапланового контролю
закладів освіти управління
Державної служби якості освіти
у Харківській області

(посада)

(підпис)

Людмила СЕРІКОВА

(власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)